

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat

Julkinen

Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymä
Yhtymähallitus
PL 25
92101 RAAHE

Viite: PSAVI/10263/2020

Valvonta-asia, Lasten ja nuorten toimintaterapiapalvelujen järjestäminen Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymässä

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto aloitti 21.5.2019 epäkohtailmoituksen seurauksena terveydenhuollon valvonta-asiana Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymän lasten ja nuorten toimintaterapiapalvelujen järjestämisen valvonnan. Aluehallintovirasto antoi asiassa valvontapäätöksen 22.12.2020 (PSAVI/3418/2019) ja jatkoi asian käsittelyä edelleen valvonta-asiana. Aluehallintovirasto antoi asiassa toisen valvontapäätöksen 9.7.2021 (PSAVI/10263/2020) ja jatkoi asian käsittelyä edelleen valvonta-asiana pyytäen hyvinvointikuntayhtymältä selvitykset toimintaterapiapalvelujen hoitoon pääsyn tilanteesta 15.11.2021 mennessä. Aluehallintovirasto pyysi 5.5.2022 täydentävänä selvityksenä ajankohtaiset tiedot lasten ja nuorten toimintaterapiapalvelujen hoitoon pääsyn tilanteesta ja uudisti pyynnön 9.9.2022, koska edelliseen selvityspyyntöön ei selvitystä ollut annettu.

Lausunnot ja selvitykset

Valvonta-asian arviointi ja ratkaisu perustuu seuraavaan selvitykseen:

- Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymän johtaja Elisa Roimaan 26.9.2022 (päivätty) lausuntoon ja selvitykseen asiasta

Johtaja Roimaan selvityksen mukaan lasten ja nuorten toimintaterapiaan on osoitettu 100% työajalla oleva asiakassihteeri, jolle on siirretty toimintaterapeuteilta heidän työhönsä liittyviä välillisiä tehtäviä, joita voi hoitaa asiakassihteeri. Jonotilannetta seurataan. Toimintaterapeuteilla on toteutunut suunnitellusti puhelinaika tiistaisin ja keskiviikkoisin 10.00-11.30 ja muina aikoina voi jättää viestin puhelinvastajaan.

Työnjohdollisesti toimintaterapeutit ovat 1.8.2022 siirtyneet kuntoutuksen työnjohdon alle. Tällä on varmistettu riittävä työnjohdollinen tuki ja osaaminen terapeuteille.

Kuntayhtymässä on kaksi (2) toimintaterapeutin vakanssia jotka ovat olleet täytettynä vuoden 2022 alusta. Toinen terapeutti lopetti 6.6.2022 ja sen jälkeen toista toimintaterapeutin vakanssia ei ole saatu täytettyä.

Palveluja on ostettu yksityisiltä palveluntuottajilta ja heidän kanssaan sopimuksia on jatkettu 31.12.2022 saakka. Palveluntuottajat ovat tuottaneet palvelua 2-3 päivää viikossa ja lisäksi perheille on tarjottu nettipuheterapiaa soveltuvisissa tilanteissa. Roimaan mukaan etävastaanottoa tai hyviä käytäntöjä ei ole pystytty haastavan resurssitilanteen vuoksi kehittämään.

Yhteenvetona johtaja Roimaa toteaa, että kuntayhtymän toimintaterapian resurssit ovat olleet riittämättömät. Tilannetta on pyritty korjaamaan ostopalveluilla, mutta palveluja ei ole saatu järjestettyä riittävällä tavalla. Hoitotakuun määrääjat eivät toteudu ja vanhimmat lähetteet ovat yli vuoden takaa.

Selvityksen mukaan:

Ensiarviojonossa olevien asiakkaiden määrä vaihteli tammikuun 2022 107 kappaleesta heinäkuun 112 kappaleeseen, ollen korkeimmillaan kesäkuussa 2022 116 kappaletta.

Tammikuussa 2022 vanhin lähete oli tehty 3.2.2021 ja heinäkuussa 2022 vanhin lähete oli tehty 3.5.2021.

Aluehallintoviraston aiemmat valvontatoimet/päätökset

Aluehallintovirasto on antanut 22.12.2020 valvontapäätöksen (PSAVI/3418/2019) Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymän lasten ja nuorten toimintaterapiapalvelujen järjestämisestä koskien. Päätöksessään aluehallintovirasto kiinnittää hyvinvointikuntayhtymän vakavaa huomiota hoitoon pääsyn toteutumiseksi lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Aluehallintovirasto ilmaisee lisäksi käsityksensä, että hyvinvointikuntayhtymän tulee omavalvonnan keinoin seurata tiiviisti hoitoon pääsyn tilannetta ja puuttua ongelmiin mahdollisimman varhain. Hyvinvointikuntayhtymän tulee seurata ja tilastoida toimintaterapian hoitajonoja siten, että niistä voidaan todeta jonossa olevien lisäksi myös hoitoon pääsyn odotusajat.

Aluehallintovirasto on antanut 9.7.2021 valvontapäätöksen (PSAVI10263/2020) Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymän lasten ja nuorten toimintaterapiapalveluita koskien. Päätöksessään aluehallintovirasto kiinnittää Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymän huomiota vastaisen varalle asianmukaiseen palvelujen järjestämiseen siten, että lasten ja nuorten toimintaterapian hoitoon pääsy ja hoitoon pääsystä ilmoittaminen toteutuu säädösten mukaisesti. Aluehallintovirasto kehottaa hyvinvointikuntayhtymää jatkamaan toimenpiteitä hoitoon pääsyn saattamiseksi lainsäädännön edellyttämälle tasolle sekä seuraamaan hoitoon pääsyä omavalvonnan keinoin.

Aluehallintoviraston ratkaisu ja perustelut

Ratkaisu

Aluehallintovirasto katsoo, että Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymän lasten ja nuorten toimintaterapian hoitoon pääsy ja hoitoon pääsystä ilmoittaminen ei toteudu

terveydenhuoltolain mukaisesti. Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymä on ryhtynyt sinänsä asianmukaisiin toimenpiteisiin asiantilan korjaamiseksi, mutta toimenpiteet eivät ole olleet riittäviä pitkään jatkuneen hoitoon pääsyä koskevan vaikean jonotilanteen korjaamiseksi.

Edellä mainitun johdosta aluehallintovirasto antaa Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymälle huomautuksen puutteellisesta lasten ja nuorten toimintateriapalveluiden järjestämisestä.

Aluehallintovirasto pitää välttämättömänä jatkaa ja tehostaa toimenpiteitä hoitoon pääsyn saattamiseksi lain edellyttämälle tasolle Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymässä ja että hoitoon pääsyä seurataan omavalvonnan keinoin.

Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymän tulee antaa selvitys aluehallintovirastolle, mihin toimenpiteisiin se on asiassa edellisen annetun selvityksen (päivätty 26.9.2022) jälkeen ryhtynyt sekä ajankohtaiset tiedot lasten ja nuorten toimintaterapian hoitoon pääsyn tilanteesta ajalta 1.11.2022 – 16.12.2022, sisältäen tiedot yli kolme kuukautta hoitoon pääsyä jonottaneiden lukumäärästä. Selvitys tulee toimittaa aluehallintovirastoon 28.12.2022 mennessä. Selvitys pyydetään toimittamaan aluehallintoviraston turvapostiin osoitteeseen: <https://turvaviestivi.fi/>.

Aluehallintovirasto toteaa, että terveydenhuollon palvelujen järjestämisvastuun siirtyminen Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueelle 1.1.2023 alkaen ei muuta lasten ja nuorten toimintateriapalvelujen hoitoon pääsyä koskevia terveydenhuoltolain mukaisia määräaikoja.

Aluehallintovirasto valvoo sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain (612/2021) 42 §:n 2 momentin mukaisesti toimialueellaan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen ja hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvien palvelujen

lainmukaisuutta ja antaa valvontaan liittyvää ohjausta. Aluehallintovirasto saattaa tämän päätöksen tiedoksi Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen johtaja Ilkka Luomalle huomioon otettavaksi hyvinvointialueen palvelujen järjestämisessä ja omavalvonnassa. Aluehallintovirasto toteaa, että se seuraa lasten ja nuorten toimintaterapian hoitoon pääsyn ja hoitoon pääsyn seurannan toteutumista myös Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen aloitettua järjestämisvastuullisena toimijana.

Perustelut

Säännökset

Perustuslain (731/1999) 19 §:n 3 momentin mukaan julkisen vallan on turvattava, sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään, jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut ja edistettävä väestön terveyttä.

Potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) 3 §:n mukaan potilaalla on oikeus laadultaan hyvään terveyden- ja sairaanhoitoon. Hänen hoitonsa on järjestettävä ja häntä on kohdeltava siten, ettei hänen ihmisarvoaan loukata sekä että hänen vakaumustaan ja hänen yksityisyyttään kunnioitetaan. Lain 4 §:n mukaan potilaalle on ilmoitettava hoitoon pääsyn ajankohta. Jos ilmoitettu ajankohta muuttuu, on uusi ajankohta ja muutoksen syy ilmoitettava potilaalle välittömästi. Hoitoon pääsystä ja hoidon järjestämisestä kansanterveystyön ja erikoissairaanhoidon yksiköissä säädetään erikseen terveydenhuoltolaissa.

Terveydenhuoltolain (1326/2010) 10 §:n 1 momentin mukaan kunnan ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymän on järjestettävä terveydenhuollon palvelut sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisiksi kuin kunnan tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän asukkaiden hyvinvointi, potilasturvallisuus, sosiaalinen turvallisuus ja terveydentila sekä niihin vaikuttavien tekijöiden seurannan perusteella

lääketieteellisesti, hammaslääketieteellisesti tai terveystieteellisesti arvioitu perusteltu tarve edellyttävät.

Lain 53 §:n mukaan lasten ja nuorten mielenterveyspalveluissa hoidon tarpeen arviointi on aloitettava kolmen viikon kuluessa siitä, kun lähete on saapunut sairaanhoitopiirin kuntayhtymän sairaalaan tai muuhun erikoissairaanhoidon toteuttavaan toimintayksikköön taikka perusterveydenhuollon yhteydessä toteutettavaan erikoissairaanhoidon toimintayksikköön. Jos hoidon tarpeen arviointi edellyttää erikoislääkärin arviointia tai erityisiä kuvantamis- tai laboratoriotutkimuksia, on arviointi ja tarvittavat tutkimukset toteutettava kuuden viikon kuluessa siitä, kun lähete on saapunut sairaanhoitopiirin sairaalaan tai muuhun erikoissairaanhoidon toteuttavaan toimintayksikköön.

Hoidon tarpeen arvioinnin perusteella tarpeelliseksi todettu hoito on järjestettävä alle 23-vuotiaille hoidon edellyttämä kiireellisyys huomioon ottaen kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun hoidon tarve on todettu, jos lääketieteelliset, hoidolliset tai muut vastaavat seikat eivät muuta edellytä.

Lain 54 §:n mukaan, mikäli kunta tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymä ei voi itse antaa hoitoa 51–53 §:n mukaisissa enimmäisajoissa, on sen järjestettävä hoito hankkimalla se muilta palveluntuottajilta.

Kansanterveyslain (66/1972) 44 §:n 1 momentin nojalla aluehallintovirasto voi antaa valvottavalle huomautuksen vastaisen varalle, jos kunta tai kuntayhtymä on tämän lain tai terveydenhuoltolain mukaista toimintaa järjestäessään tai toteuttaessaan menetellyt virheellisesti tai jättänyt velvollisuutensa täyttämättä.

Asian arviointi ja johtopäätökset

Aluehallintovirasto toteaa Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymän antamien selvitysten perusteella (PSAVI/3418/2019, PSAVI/10263/2020, 6333/2021), ettei lasten ja nuorten

toimintaterapian hoitoon pääsy, eikä hoitoon pääsyn seuranta, toteudu lainsäädännön edellyttämällä tavalla.

Hyvinvointikuntayhtymän johtaja Elisa Roimaan 26.9.2022 antaman selvityksen mukaan heinäkuussa 2022 ensiarviojonossa oli 112 kappaletta asiakkaita ja vanhin lähete oli päivätty 3.5.2021. Roimaan selvityksen mukaan kuntayhtymän toimintaterapian resurssit ovat olleet riittämättömät. Tilannetta on pyritty korjaamaan sekä sihteerityövoiman lisäämisellä että ostopalveluilla, mutta palveluja ei ole saatu järjestettyä riittävällä tavalla. Hoitotakuun määräajat eivät toteudu ja vanhimmat lähetteet ovat yli vuoden takaa.

Saadusta selvityksestä ei käy ilmi, kuinka moni toimintaterapiajonossa oleva asiakas on joutunut odottamaan yli lakisääteisen kolmen kuukauden enimmäisajan, mutta jokaisen selvityksessä olleen kuukauden (tammikuu 2022 – heinäkuu 2022) osalta voidaan tietojen perusteella todeta vanhimman lähetteen ylittäneen lakisääteisen kolmen kuukauden hoitoon pääsyn aikarajan.

Selvityksen mukaan hyvinvointikuntayhtymä on pyrkinyt purkamaan lasten ja nuorten toimintaterapiajonoja hankkimalla ostopalvelua palveluntuottajalta. Selvityksen mukaan tämä ei kuitenkaan ole riittänyt palvelujen järjestämiseen asianmukaisesti.

Aluehallintovirasto toteaa, että terveydenhuoltolain 54§ mukaan, jos kunta tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymä ei voi itse antaa hoitoa 51–53 §:n mukaisissa enimmäisajoissa, on sen järjestettävä hoito hankkimalla se muilta palveluntuottajilta.

Aluehallintovirasto on antanut 9.7.2021 valvontapäätöksen Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymän lasten ja nuorten toimintaterapiapalveluita koskien. Päätöksessään aluehallintovirasto kiinnitti Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymän huomiota vastaisen varalle asianmukaiseen palvelujen järjestämiseen siten, että lasten ja nuorten toimintaterapian hoitoon pääsy ja hoitoon pääsystä ilmoittaminen toteutuu säädösten mukaisesti. Aluehallintovirasto kehotti hyvinvointikuntayhtymää jatkamaan toimenpiteitä hoitoon pääsyn saattamiseksi lainsäädännön edellyttämälle tasolle sekä seuraamaan hoitoon pääsyä omavalvonnan keinoin. Päätöksessä

aluehallintovirasto totesi, että koska tarkkaa tietoa hoitoon pääsyn enimmäisaikarajan (3 kk) ylittäneiden asiakasmääristä tai ajoista ei toistaiseksi ole saatavilla ja tehtyjen korjaustoimenpiteiden vaikutuksesta hoitoon pääsyn tilanteeseen ei vielä ole riittävä näyttöä, aluehallintovirasto katsoo aiheelliseksi jatkaa lasten ja nuorten toimintaterapiapalvelujen hoitoon pääsyn valvontaa.

Saatujen selvityksien mukaan lasten ja nuorten toimintaterapiaan pääsyn osalta tilanne ei ole parantunut vaan jopa heikentynyt vuoden 2022 aikana, eikä hoitoon pääsy toteudu Terveystieteiden tutkimuskeskuksen 53§ edellyttämällä tavalla. Aluehallintovirasto toteaa, että Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymä on jättänyt velvollisuutensa täyttämättä lasten ja nuorten toimintaterapiapalveluiden järjestämisessä. Tämän johdosta, ja huomioiden että aluehallintovirasto on kiinnittänyt hyvinvointikuntayhtymän huomiota palvelujen asianmukaiseen järjestämiseen jo kahdesti aiemmissa valvontapäätöksissä, aluehallintovirasto antaa Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymälle huomautuksen puutteellisesta lasten ja nuorten toimintaterapiapalveluiden järjestämisestä.

Edellä esitetyn perusteella aluehallintovirasto pitää välttämättömänä, että Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymä jatkaa ja tehostaa toimenpiteitä hoitoon pääsyn saattamiseksi lain edellyttämälle tasolle ja että kuntayhtymä seuraa hoitoon pääsyä omavalvonnan keinoin.

Selvityspyyntö

Hyvinvointikuntayhtymän tulee antaa aluehallintovirastolle 28.12.2022 mennessä selvitys lasten ja nuorten toimintaterapian ajankohtaisesta hoitoon pääsyn toteutumisesta ajalta 1.11.2022 – 16.12.2022, sisältäen tiedot yli kolme kuukautta jonottaneiden lukumäärästä. Selvityksestä tulee käydä ilmi, onko hoitoon pääsyn tilanne muuttunut viimeisimmän asiassa annetun selvityksen (päiväty 26.9.2022) jälkeen, mitä toimenpiteitä hyvinvointikuntayhtymä on hoitoon pääsyn varmistamiseksi toteuttanut tällä aikavälillä ja kuinka hyvinvointikuntayhtymä on oma

valvonnallisin keinoin seurannut hoitoon pääsyn jonotilannetta sekä tehtyjen toimenpiteiden riittävyyttä.

Asiakirjat pyydetään toimittamaan aluehallintoviraston turvapostiin osoitteeseen: <https://turvaviestiviesti.avi.fi/>.

Sovelletut oikeusohjeet

Päätöksessä mainitut

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen ei oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 6 § 2 momentin mukaan voi hakea valittamalla muutosta.

Kansanterveyslain (66/1972) 44 §:n 3 momentin nojalla aluehallintoviraston antamaan huomautukseen ja huomion kiinnittämiseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

lakimies

Heli Kajava

terveydenhuollon
ylitarkastaja

Harri Suhonen

Aluehallintovirasto käyttää sähköistä hyväksyntää, jonka merkinnät ovat asiakirjan lopussa.

Jakelu ja suoritemaksu

Päätös

Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymän johtaja Elisa Roimaa

Päätös on maksuton.

Tiedoksi

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue, johtaja Ilkka Luoma

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto, Valvira

Lisätietoja

Lisätietoja antaa tarvittaessa terveydenhuollon ylitarkastaja Harri
Suhonen, puh. 0295 016 000

Tämä asiakirja PSAVI/6333/2021 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument PSAVI/6333/2021 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Suhonen Harri 02.12.2022 11:35

Ratkaisija Kajava Heli 02.12.2022 12:09